

תולדות

Parasjah Toldot

Gen. 25:19 - 28:9

Volgens de Torah was Rebecca zwanger van een tweeling die in haar baarmoeder al met elkaar vochten. Rashi legt uit dat als Rebecca een plaats passeerde waar afgoderij heerste, dat Esav dan opspeelde, en als zij een huis passeerde waar Torah geleerd wordt dat dan Jaacov in beweging kwam om geboren te worden. Het is vanuit Joodse visie begrijpelijk dat Esav de moederschoot snel wilde verlaten, maar waarom zou Jaacov dat willen. De Joodse traditie leert immers dat een engel de gehele Torah aan het kind in de baarmoeder leert, kon Jaacov zich een betere leraar dan Gods engel wensen?

We kunnen hiervan leren dat een negatieve omgeving of een slechte vriend zelfs de beste leraar kan overheersen. Daarom moest Jaacov ontsnappen aan Esav zodat de negatieve invloed van Esav geen weerslag had op zijn karakter of zijn ziel. Het is voor ons belangrijk om in een positieve omgeving te zijn en goede vrienden te hebben.

עשו - Esav was bij zijn geboorte volledig behaard en helemaal rood. Esav betekent harig of "de gereed gemaakte" omdat hij volledig behaard was, als een volwassene. **עשו** - Esav is gerelateerd aan **עשב** - Esev gras "volledig behaard zoals een veld vol gras is".

Edom - rood is een metafoor voor wreedheid en bloeddorstigheid. Bij zijn geboorte had Esav de potentie om uit te groeien tot een moordenaar, maar hij had ook de mogelijkheid om zijn negatieve neigingen op een positieve manier om te draaien. Op het moment dat hij zijn talenten negatief gebruikt krijgt hij de naam Edom. "Toen zei Ezau tegen Jakob: Laat mij toch slurpen van dat rode, dat rode daar, want ik ben moe. Daarom gaf men hem de naam Edom". Gen. 25:30

Esav drukt zich op een ruwe manier uit en zegt letterlijk in het Hebreeuws "giet in me, nu, dat rode spul". Hier kunnen wij van leren dat onze woorden niet alleen een impact hebben op anderen, maar onze woor-

den vormen ook onze eigen persoonlijkheid. Dus als je op een koude harde manier spreekt, wordt je zelf uiteindelijk een koud, hard iemand. Als je daarentegen liefdevol en zorgzaam van taal bent is de kans dat je persoonlijkheid ook zo wordt, heel groot.

Gods woord leert ons de ver reikende gevolgen van onze daden en woorden, en de manier waarop ons karakter gevormd wordt. Daarom zegt Sjaoel "Uw vriendelijkheid zij alle mensen bekend". Phil. 4:5 Als wij ons vriendelijk uitdrukken met zachte liefdevolle woorden en warm met anderen omgaan, zullen wijzelf ook veranderd worden. Met de kracht van de Roeach ha'kodesh zoals beschreven in de Galatenbrief: "Maar de vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing". Gal. 5:22

We hebben allemaal een vrije wil gekregen en daarom is het cruciaal voor de vorming van ons karakter dat wij goede beslissingen nemen. Volgens de Talmoed is alles voorzeggd behalve onze Jirat shamajiem - eerbied voor God. Bijv. bij onze geboorte is bepaald wat voor IQ wij hebben, maar het is onze beslissing (gebaseerd op eerbied voor God) of wij dat gebruiken als een zegen voor anderen. Of, God verhoede het, dat wij daar onze medemens schade of pijn mee berokkenen. De wereld zou er heel anders uitzien als de grote boosdoeners uit de menselijke geschiedenis hun kwaliteiten alleen maar ten goede hadden gebruikt.

Als vergelijking met de rode Esav: Koning David was ook rood bij zijn geboorte maar hij had ontzettend veel eerbied voor de Allerhoogste en hij gebruikte zijn aangeboren neigingen positief in dienstbaarheid aan God. Met zijn woorden schreef hij de Psalmen en met zijn moed versloeg hij de boze Goliath en veranderde de loop van de menselijke geschiedenis.

Esav had zijn eerstgeboorterecht aan Jaacov verkocht, Esav had het veracht, hij achtte het waardeloos. Jaacov achtte de belofte van de Eeuwige juist hoog, zijn oog was op de Allerhoogste gesteld, niet op de wereldse dingen zoals Esav dat deed.

Jacov had de hiel van Esav vast toen hij na hem uit de moederschoot kwam en daarom werd hij hielhouder - Jaacov genoemd. volgens de Zohar betekent dit dat hij meester zal zijn over de hiel van Esav. Dat wil zeggen dat hij met zijn intelligentie de aanvallen van Esav zal verijdelen en Esav zal dwingen een stap terug te doen. Dit zien we ook terug in onze tijd, er zijn al veel aanslagen in Israël geweest, maar er zijn en

worden ook heel veel aanslagen voorkomen, door de inlichtingendienst van Israël, en Israël deinst er niet voor terug om Esav stevig bij de hiel te pakken en terug op de plaats te zetten.

Jaacov wordt in onze vertaling vaak een “huiselijk” man genoemd, en zo’n vertaling doet ernstig tekort aan Jaacov. In het Hebreeuws staat **אִתָּן** - tam dat kan betekenen: perfect, compleet, moreel onschuldig, integer, iemand waaraan fysiek en qua kracht en schoonheid niets ontbreekt, gezond, een gewoon rustig persoon, iemand die moreel en etisch puur is, onbezoedeld.

Jaacov was ook geen hielenlichter of een bedrieger maar juist het tegendeel, hij was vol van Gods Torah. Jaacov kreeg later de naam Israël, Israël wordt altijd belasterd door middel van leugens en verkeerde uitleggingen.

De jongens groeiden op en tot hun dertiende levensjaar was er eigenlijk weinig duidelijk verschil in hun gedrag, maar na hun dertiende scheidden hun wegen zich. Jaacov gaat helemaal voor de studie van de Torah, wat hij tot het eind van zijn leven najaagt. Volgens de overleveringen was er niemand zo toegewijd aan Torahstudie als Jaacov. Nadat hij in het studiehuis van Abraham was geweest ging hij naar het studiehuis van Shem, daarna naar het huis van Ever (achterkleinzoon van Shem), en later weer terug naar het studiehuis van Shem.

Esav werd een jager, hij struinde door de velden, hij ving niet alleen dieren maar hij was erg scherp qua inzicht. Als er een rechtzaak was werd Esav er vaak bijgehaald om te assisteren en door zijn inzicht en vraagstelling werd de zaak vaak opgehelderd. Esav verborg zijn ware natuur tot zijn vijftiende, hij deed zich voor als een rechtvaardige maar was ondertussen vol leugens en bedrog.

Er worden 7 zonden in Spreuken 6:16-19 genoemd, deze slaan allemaal op Esav: *“Deze zes dingen haat de HEERE, ja, zeven zijn Hem een hartgrondige gruwel:*

*hoogmoedige ogen,
een valse tong,
handen die onschuldig bloed vergieten,
een hart dat heilloze plannen smeedt,
voeten die zich haasten om naar het kwade te snellen,
wie leugens uitblaast als een vals getuige
en wie twist stookt tussen broeders”.*

De zegening

“Zijn vader Jitschak zei tegen hem: Kom toch dichterbij en kus mij, mijn zoon! Hij kwam dichterbij en kuste hem. Toen rook hij de geur van zijn kleren en zegende hem. Hij zei: Zie, de geur van mijn zoon is als de geur van het veld, dat de HEERE gezegend heeft. Moge God je geven van de dauw van de hemel, van de vruchtbare streken van de aarde: overvloed van koren en nieuwe wijn. Volken zullen je dienen, naties zullen zich voor je buigen. Wees heerser over je broers, de zonen van je moeder zullen zich voor je buigen. Vervloekt moet zijn wie jou vervloekt, en gezegend wie jou zegent! Gen. 27:26-29

Rivka en Jaacov hadden gehandeld naar de wil van God want God had immers gezegd: *“Twee volken zijn in uw schoot, en twee natiën zullen zich scheiden uit uw lichaam; de ene natie zal sterker zijn dan de andere, en de oudste zal de jongste dienstbaar wezen”.* Gen. 25:23

Volgens sommige Joodse wijzen is de “zoete geur” een heenwijzing naar de bouw van de tempel, “de geur van het veld” wijst op de vernietiging “Zion zal worden omgeploegd als een veld” Mich. 3:12. “Dat de HEERE gezegend heeft” duidt op de herbouw en de perfectie in de messiaanse tijd.

Een andere verklaring zegt dat Jitschak de geur van het **בגד** beged - gewaad ruikt en hem vervolgens zegent. Volgens de Midrash kwam de geur van het paradijs met Jaacov mee toen hij zijn vader naderde; dat wordt uitgedrukt in de woorden “Zie, de geur van mijn zoon is als de geur van het veld, dat de HEERE gezegend heeft” Gen. 27:27

Toen Esav tot zijn vader naderde, kwam de geur van het gehenna met hem mee, zoals is geschreven “Als overmoed komt, komt schande mee” Spr. 11:2

De Midrash verhaalt op een prachtige manier over de mantel die Esav in bezit had. Volgens de Midrash was dit het hemelse kleed van Adam, dat God gemaakt had van de huid van de slang, deze mantel was versierd met prachtige diermotieven. Dieren waren niet bang voor degene die de mantel droeg, en waren aan de drager onderworpen. Adam bewaarde het kleed als een schat voor zijn nageslacht, en de mantel werd doorgegeven aan Shem, Metushelach en Noach die het meenam in de ark, zijn zoon Cham stal het kleed van Noach en gaf het aan de boze koning Nimrod.

Nimrod werd bewonderd om zijn jagerskunst, dit was het gevolg van de mantel van Adam, omdat hij macht

had over de dieren kon hij ze gemakkelijk doden. Esav had gezien dat Nimrod de mantel van Adam had en hij begeerde de mantel, en hij doode Nimrod en nam zijn mantel. Hij gaf het kleed aan Rivka in bewaring, maar zij had het aan Jaacov gegeven toen hij naar Jitschak ging voor de zegen. Jaacov heeft daarna de mantel verborgen, omdat hij vond dat Esav het niet waard was om de mantel te dragen.

Esav word voorgesteld als een varken die zijn poot uitsteekt, en pocht hoe perfect gespleten zijn hoef is, zo kosher! Maar van binnen is hij het tegenovergestelde. Zo kan het ook zomaar met onszelf gaan, dat wij ons beter voordoen dan we in werkelijkheid zijn. maar als wij tegen het licht worden gehouden zal ook blijken dat wij onze fouten en gebreken hebben.

De Eeuwige heeft in zijn genade ook een “mantel” voor ons gemaakt, door het bloed van zijn eigen geliefde Zoon heeft Hij ons bekleed met het kleed van de verlossing en behoren wij bij Israël.

“Ik verblijd mij zeer in de HERE, mijn ziel juicht in mijn God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, met de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omhuld, gelijk een bruidegom, die zich als een priester het hoofdsieraad ombindt, en gelijk een bruid, die zich met haar versierselen tooit”. Jes. 61:10

Als wij van Hem zijn en door hem bekleed zijn, behoren wij ons daar ook naar te gedragen en ons uiterste best doen om liefdevol te leven, zoals Jeshoea dat ook deed. Dan zijn wij voor God een geur van de Messias. 2 Cor. 2:15

In de toekomst als geheel Israël teshoeva doet, (zich tot God bekeert) en niet meer op zichzelf, maar alleen op God vertrouwt, komt er een groot herstel, alle ongerechtigheid zal door Gods liefde en genade wegedaan worden, ze zullen bloeien als een lelie, hun wortels uitstrekken, de loten zullen uitlopen als een prachtige olijfboom en hun geur zal zijn als de Libanon. Hos. 14:2-8

De geur van Gods Torah, de paradijselijk geur van de Messias zal uiteindelijk deze aarde vervullen. Gods Koninkrijk, waar liefde voor God en onze medemens centraal staan, waar geen oorlog en onrecht meer is en waar zelfs Esav, Jaacov zegent en hem dient met heel zijn hart.

De gebogen voet van de ע - ajin in עשו - Esavs naam drukt dit ook uit. Uiteindelijk zal hij in de messiaanse tijd voor Jaacov (Israël) buigen. (Osios R' Akiva)

Sjabbat Shalom
Vrede van de Messias

Geraadpleegde bronnen:

The Midrash
The call of the Torah
The wisdom in the hebrew alphabet
Torah for your table

Roelof